

Ekklesia . . .

TO THE ROOTS OF BIBLICAL HOUSE CHURCH LIFE

Chapter 03

Swedish

Translated by Lars Widerberg

Ekklesia

Till rötterna – livet i husförsamlingen

Stephen Atkerson

3.

Samlingar med samspel – interaktiv gemenskap

Den första sången slås an klockan 10.30 på söndagsmorgonen. Just före har man hälsat på varandra med varma ord och kramar, burit in maten – och barnen, fått sig en kopp kaffe i köket och småpratad. Första sången är en signal till alla att samlas i vardagsrummet så att själva samlingen kan börja. Vanligtvis möts tio familjer och ett par singlar. Räknar man barnen blir det ungefär femtio personer. Några kommer lite sent. Det finns nog med stolar för de vuxna och barnen sitter på golvet med sina föräldrar. De små ritar eller leker stilla under hela samlingen. Alla är bekvämt klädda.

Musikerna (tenor banjo, gitarr och mandolin) försöker inte vara ”lovsångsledare”. Deras roll är att enkelt stödja gruppens sjungande. Man sjunger så många eller så få sånger som gruppen föreslår. Spontant bedjande förekommer ofta in emellan sångerna och leder ofta till längre bönepass där man bygger på varandras böner och finner nya vinklingar för att hantera böneämnet. Det finns inget programblad för mötet eller någon återkommande rutin, men allt förlöper med ordningsamhet och respekt. Man låter endast en person tala åt gången. Det mål som står främst är att det som sägs eller görs ska bygga upp, vara till förmaning, stödja och sporra och ge tröst och mättnad till alla samlade.

Ibland undervisar flera av männen. Då och då händer det att ingen har med sig något till undervisning. De som har börda för växandet förbereder sig noga innan samlingarna men det händer sällan att någon får i uppgift att ta fram något särskilt. Man sticker också in vittnesbörd om Guds omsorg, om bönhörelse, om de upptäckter man gör. Ofta får de besökande berätta om sina arbeten på andra platser. Inget bär uppdräandets prägel. Det finns ingen mötesledare. Om det inte uppstår ett särskilt problem att lösa, skulle inte en tillfällig besökare kunna upptäcka vem som står i ledarroll. Inte ens tidpunkten för mötets slut är fastställd. Ofta varar det ett par timmar. Slutpunkten nås så alla har lyft fram det som Herren gett dem, eller när barnen tappat tålamodet, eller när alla är tillräckligt hungriga. Man slutar oftast i bön. Efteråt stannar man för fortsatt enkel gemenskap och väntar på den agapemåltid som alla gläds över.

Samlingar av detta slag äger rum på varje Herrens dag runt hela vår värld. Man finner dem på sådana udda ställen som i England, i Amerika, och i Kanada. De finner sitt urmönster beskrivet i Nya Testamentet. Moderna troende är vana att mötas i särskilda byggnader med vackert målade fönster, med kyrkspiror, orgel och hårda bänkar, talarstol och kör, programblad och sångledare och man tror att Bibeln föreskriver allt detta. Verkligheten är en annan, Nya Testamentets församlingsliv skiljde sig i hög grad från vårt.

Skriftens skäl för interaktiva samlingar

Växelspelet bland mötesdeltagarna i de kristna sammankomsterna är något som står typiskt för församlingen i den första tiden. Paulus skriver klassiska ord till församlingen i Korint: ”När ni samlas har var och en något att ge: en psalm, ett ord till undervisning, en uppenbarelse, ett tungotal, och en uttydning. Låt allt bli till uppbyggelse.” 1 Kor 14:26.

Hade Paulus använt satsen ”bara en” i stället för ”var och en” skulle denna vers kunna beskriva den nutida gudstjänsten. Det förblir helt uppenbart att de första församlingarnas möten hade en helt annan karaktär. De präglades av samspel, spontanitet och deltagande. Man kan säga att det inte fanns en utpräglad åhörarskara eftersom var och en var en potentiell aktör. Spontaniteten och samspelet i den tidiga församlingen tydliggörs också i de regler som sattes upp för dem som talade i tungor: ”Om någon talar tungomål, får två eller högst tre tala, och då en i sänder, och någon skall uttyda det. Men finns det ingen som uttyder, skall den som talar tungomål tala i församlingen och endast tala för sig själv och till Gud.” 1 Kor 14:27-28. Anmälde sig dessa tungomålstalare i förväg för att få tillfälle att tala? Det tror vi inte, och det på grund av gåvans ursprung och natur. Att samlingarna hade interaktiv karaktär visar sig i att upp till tre personer kunde tala i tungor och att en uttydare skulle vara på plats.

Ytterligare något som visar deltagandets och samspelets dynamik i dessa samlingar är de riktlinjer som gavs för profeterna och för den profetiska gåvan i 1 Kor 14:29-32. Vi får veta att: ”Två eller tre profeter skall tala, och de andra skall pröva det som sägs.” Deras deltagande, som bar spontanitetens prägel, kommer också fram i nästa stycke: ”Men om någon annan som sitter där får en uppenbarelse, skall den förste tala. Ni kan alla profetera, en i sänder”. Det står klart att dessa som bar på profetisk gåva kunde komma till församlingen utan att ha planerat att säga något, men kunde mer eller mindre överrumplas och få ta emot en uppenbarelse under det att de satt och lyssnade.

Ett av de mest kontroversiella bibelställen i Nya Testamentet har vi i 1 Kor 14:33-35. Kvinnorna skulle vara tysta i samlingarna. Hur man nu än tolkar detta skriftställe, skulle det inte ha funnits något behov av att skriva något om detta om inte samlingarna hade fungerat som de gjorde. De var öppna samlingar där var och en kunde delta och lämna sitt bidrag. Man ser utifrån 14:35 att deltagarna ställde frågor till dem som stått upp för att tala. ”Vill kvinnorna veta något, skall de fråga sina män där hemma.” Om detta endast innebar att Paulus ville skapa ordning i frågandet, kvarstår detta faktum att männen kunde tala fritt under samlingarna. Det vi lyfter fram här är att församlingens sammankomster inte får formas efter envägs kommunikationens mönster. Det måste få förekomma dialog och samspel bland dem som samlas.

Nästan alla Nya Testamentets brev tillkom ur den tillfälliga situationen. De skrevs ofta som svar på någon problemställning i den lokala församlingen. Det var tydligen så att några i Korint ville hålla möte på annat sätt än efter det apostoliska mönstret. Det är helt klart att det brast i ordning och fattades i trohet. Vi ser detta med hjälp av de två frågor som Paulus

ställdes: ”Är det kanske från er Guds ord har gått ut? Eller har det kommit bara till er? 1 Kor 14:36.

Gudsordet hade inte begynt med dessa korintier och de var inte de enda som nåtts av det. Dessa två frågor var formulerade så för att övertyga de troende i Korint om att de inte hade rätt att, inte hade auktoritet att forma sina samlingar på något annat sätt än efter mönstret i 1 Kor 14. Detta korrigerande tjänade till att upprätthålla ett ordnat samspel i samlingarna – inte för att förbjuda det. Paulus skrev: ”Var ivriga att profetera och hindra inte tungomålstalandet. Men låt allt ske på ett värdigt sätt och med ordning.” 1 Kor 14:39-40.

Att samlas på detta spontana och interaktiva sätt är strikt fastslaget som giltig ordning i 1 Kor 14:37: ”Om någon menar sig vara profet eller andligt utrustad, skall han inse att det jag skriver till er är Herrens bud.” Således är 1 Kor 14 inte bara en beskrivning av den första församlingens primitiva sammankomster. Detta sammanhang föreskriver och visar hur Herren förväntar sig att alla församlingars samlingar ska se ut.

När vi förstår det historiska sammanhanget i vilket den första församlingen befann sig förvånar det oss inte att deras samlingar hade denna interaktiva karaktär. De första troende i de flesta områdena av det romerska imperiet var judar. De var vana att samlas i synagogan med dess typiska format i vilket var och en kunde delta. Om man examinerar Apg 13:14-15, 14:1, 17:1-2, 17:10, 18:4 och 19:8, ser man att apostlarna inte hade lyckats med evangeliserandet så snabbt som de nu kunde om inte synagogorna hade tillåtit den samlade skaran att tala öppet i dessa samlingar. Apostlarna tilläts alltid att tala i synagogornas samlingar. Om det hade varit så att det första århundradets synagogor hade hållit möte på det sätt som är typiskt för den nutida kyrkan, skulle Paulus och hans medarbetare ha behövt söka reda på ett helt annat sätt för att nå både judar och hedningar med evangeliet.

Det finns ytterligare fingervisningar i texterna. I Apg 20:7 finner vi att Paulus ”samtalade med de församlade” i församlingen i Troas. Engelskan är här slarvig med översättningen och har ordet predika. Grekiskans ord, som översätts ”samtala”, är dialegomai, vilket betyder att väga och diskutera, att argumentera. Ordet dialog kommer direkt ur detta grekiska ord. Mötet i Troas hade interaktiv karaktär. Det finns mer. Författaren till Hebreerbrevet manade sina läsare ”att inte överge sammankomsterna, som en del har för vana, utan uppmuntra varandra. . .” Hebr 10:25. Dessa första kristna styrkte varandra när de kom samman. Och detta styrkande av varandra krävde naturligtvis samspel. Ytterligare, de troende instrueras i Hebr 10:24 att ”ge akt på varandra och uppmuntra varandra till kärlek och goda gärningar.” Detta fordrar också samspel.

Det övergripande syftet med allt som görs under församlingsmötena, säger Paulus, är att ”låta allt bli till uppbyggelse”. 1 Kor 14:26. Det grekiska ordet är oikodome, vilket betyder att bygga upp, att stärka och styrka. Thayer, som gav oss sitt grekiska lexikon, visade att detta handlar om att göra något för andra kristnas mognande. Sålunda ska varje ord som talas i församlingens sammankomster vägas och beräknas så att de förmedlar något av uppbyggelse, fostran och andlig styrka till dessa som samlats.

I enlighet med detta, uppmuntrade Paulus profeterandet framför tungomålstalandet därför att de som profeterar talar till andra till uppbyggelse, förmaning och tröst. 1 Kor 14:3. Resultatet av det verkliga profeterandet är uppbyggelse, andlig mognad. 1 Kor 14:5. Korintieförsamlingen instruerades att ”vara ivriga att få Andens gåvor, att i överflöd få

sådana som uppbygger församlingen.” 1 Kor 14:12. Allt detta pekar hän mot samspel och interaktion i den tidiga församlingens samlingar.

En sista notering, dagens kyrka sätter rubriken ”gudstjänst” på sina samlingar. Denna rubrik indikerar att syftet med kyrkans samlingar är att komma samman för att göra tjänst inför Gud, och det efter ett redan uppgjort program. Nya testamentet använder inte denna rubricering. Som vi redan sett möttes de första kristna primärt för det ömsesidiga uppbyggandet och styrkandet.

Missförstå mig nu inte. Det gemensamma tillbedjandet bidrar – där man alls ägnar sig åt det – verkligen till styrkandet av både enskilda och gemenskapen som sådan. Problemet ligger endels i rubriceringen – gudstjänst, programstyrd samling. Församlingens sammankomster ska vara interaktiva, inte programstyrda. En sådan rubricering anger att det redan förberedda programmet bildar ram och att inget oanmält kan släppas in. Programmet formulerar ram för upplevelsen och andra sätt att söka styrka för sin inre varelse är av betydligt mindre värde – menar man. Individens ledas att förvänta en känslobaserad upplevelse, förmedlad med hjälp av arkitektur, ljus och ljussättning, tystnaden i kyrkorummet, bildkonst, musik som ger själslig mättnad och presentationen av en föreställning som inte är mycket mer än ett uppträdande av betalda kyrkofunktionärer. Med sådana obibliska förväntningar känns en samling efter apostlamodell främmande, oroande och vållar missbelåtenhet.

Hur passar det verkliga tillbedjandet in i allt detta? Jesus talade med kvinnan vid Sykars brunn och sa: ”Tro mig, kvinna, den tid kommer, då det varken är på detta berg eller i Jerusalem som ni skall tillbe Fadern.” Joh 4:20-21. När han säger detta, gör han klart att nytestamentlig tillbedjan inte låter sig bindas till någon bestämd plats. Den sträcker sig långt bortom söndag klockan 11.00 och kan inte knytas till en särskild gudstjänstlokal.

Det finns två grekiska ord i Nya Testamentet för begreppet tillbedjan. Det första är *proskuneo* och refererar till den hållning som uttrycker vördnad och bävan blandad med innerligaste kärlek. Det är den ödmjukes förhållande till Fadern. Denna hållning innehåller djupaste uppskattning, största respekt inför majestätet och förundran av vidaste mått.

Denna den inre människans hållning får sitt praktiska uttryck i det andra nytestamentliga ordet för tillbedjan – *latreia*. Detta ord refererar till ett liv levt i lydnad och tjänande. Tillbedjan är således en livets hållning formulerad i konsekvent handlande. Francos Scott Key gav oss dessa ord i en sångstrof: ”Ord famlar efter mått, mitt liv, mitt tjänande må därför vara Dig till ära.” Härav följer att vårt deltagande i församlingens sammankomster är ett stycke tillbedjan, likaså ärligt arbete, fostran av våra barn och kärlek till familjen. Våra liv sådana de levs i vardagen ska vara mättade av tillbedjan. Söndagssamlingen är till för de personer som samlas där och då. Man kan kanske sträcka sig så långt och påstå att Gud inte behöver dessa samlingar. Han behöver dem inte för att bli tröstad eller uppbyggd eftersom han inte blir trött eller modfälld. Jesus är inte i behov av något, men hans folk är det. Därför är det primära syftet med dessa samlingar att utrusta Guds folk för tillbedjan och tjänande – Hebr 10:24-25, att motivera dem till innerligare tillbedjan och sakligare lydnad.

Logiska argument för interaktiva samlingar

Det enkla historiska faktumet är att den tidiga församlingen möttes i hemmen. Man uppförde inga särskilda församlingslokaler under den nytestamentliga eran, eller under de följande tvåhundra åren. Detta betyder nödvändigtvis att deras samlingar var små, sällan särskilt stora.

Situationen som sådan eliminerade möjligheten till att dessa möten bestod av en vältalares predikan inför en mängd intensivt lyssnande åhörare.

Efter det att kristendomen hade gjorts till officiell religion i det romerska imperiet, omvandlade den styrande makten genom dekret de gamla hednatemplen till kyrkolokaler. Dessa sammandragningar av mer eller mindre ovilliga hedningar till basilikorna hade mera att göra med demonstrerandet av statens makt än med tjänande och tillbedjan. De interaktiva samlingarna upphörde och det instruerande som förekom var baserat på monologens orerande. Frågor från åhörarna tilläts inte längre. Spontaniteten gick förlorad. ”Varandra”-aspekten i församlingslivet blev en omöjlighet. Det informella fick ge vika för formalism. Kyrkoledarna började bära särskilda dräkter. Man introducerade hjälpmedel till stöd för tillbedjandet, rökelse, ikoner, tecken och gester, och så vidare. Detta fortsätter också idag. Kort sagt, Nya Testamentets väg övergavs till förmån för människors påfund.

Vilken typ av samlingar betjänar på bästa sätt gudsfolkets behov? Det kommer naturligtvis mycket gott ur en välgrundad och väl förberedd predikan av dessa som nu kallas predikanter. Att sjunga dessa kraftfulla psalmer, som ofta skrivits av trons män, kan vara inspirerande. Men, baserat på Skriftens utsagor ska man kunna få ut så mycket mer ur en samling än att just bara kunna notera att man varit på gudstjänst.

Om alla tilläts att delta genom att dela med sig av något i samlingarna öppnar detta för den Helige Ande att verka så mycket mer emedan hans gåvor får utrymme. Att hindra Anden att verka på detta sätt orsakar tillbakagång och apati. Enligt Paulus låter Herren flera personer, oberoende av varandra, att dela undervisning. Lärandet går djupare då man ställer frågor till en talare. Ytterligare tillämpningar och illustrationer tillförs av den samlade skaran. Felaktig undervisning och falsk lära kan genast avslöjas och avvisas då den presenteras. Nya troende lär sig att tänka evangeliskt efter Kristi sinne då de ser hur mera mogna kristna samtalar. Mognadsprocesserna påskyndas. Man begynner ta ansvar för det som sker och blir aktiva deltagare i stället för att vara åskådare.

De lärdes vittnesbörd om det interaktiva mötet

Att de första kristnas samlingar var helt öppna så att var och en kunde delta, utan att alls bero av ledning från en talarstol eller ett podium är alla dessa forskare ense om. Dr. Henry Sefton skriver följande i “A Lion Handbook - The History of Christianity”: “Sammankomsterna i husförsamlingarna var av intimt slag i vilka alla de närvarande tog aktiv del. . . Detta förändrades från att vara en gemensam sak till att anta en mötesform där ett prästerskap agerade å folkets vägnar och folket lämnades passiva.

Dr. John Drane skrev i “Introducing the New Testament” att “I de första dagarna hade samlingarna spontanitetens karaktär. Detta avsågs vara ett idealmönster, därför att när Paulus beskriver hur sammankomsterna skulle ordnas tecknar han ett av Anden lett deltagande av de många. Det var helt klart att alla hade frihet att delta i dessa samlingar. I dess ideala form, då alla var ledda och inspirerade av den Helige Ande, var detta det perfekta uttrycket för kristen frihet.”

A. M. Renwick skrev i sin “The Story of the Church” att “Själva kärnan i församlingens ordning och i de kristnas liv var denna enkelhet. Deras samvaro var spontan och dynamisk under den Helige Andes ledning. Den hade ännu inte stelnat genom bruket av handböcker för gudstjänstens ordning och utseende.”

Reflektioner rörande praktisk tillämpning

En aspekt av församlingslivet som fortfarande praktiseras rör sång och musik.

Efesierförsamlingen instruerades att ”tala till varandra med psalmer, hymner och andliga sånger, och sjung och spela för Herren i era hjärtan.” Ef 5:19. På samma sätt uppmanades församlingen i Kolosse att ”låta Kristi ord rikligt bo hos er med all sin vishet. Undervisa och förmana varandra med psalmer, hymner och andliga sånger och sjung med tacksamhet Guds lov i era hjärtan.” Kol 3:16. Moderna troende är inte särskilt förtrogna med ”varandra”-aspekten i fråga om sjungandet. Enligt 1 Kor 14:26 hade var och en tillfälle att ta fram något av värde, inklusive sånger. Man finner inte ett ord i Nya Testamentet om kör- eller lovsångsledare som kontrollerar sjungandet. Det är naturligtvis en välsignelse att ha dugliga musiker som kan assistera de samlade i deras sång. Men dessa musiker måste vara noga med att inte låta sig förledas till att uppträda efter köttet. De församlade måste ges både frihet och ansvar att välja de sånger som ska sjungas och när det ska ske.

Vi fortsätter ytterligare efter detta partitur: Somliga kristna är obehagligt mot bruket av instrument i sammankomsterna. Men det grekiska ordet för våra ord psalm och psalmbok finner vi i 1 Kor 14:26 – ordet psalmos vilket betyder ”sång ackompanjerad av ett stränginstrument”. Eftersom musikinstrument inte är förbjudna och det inte finns något känt mönster för hur de ska brukas upplever vi att detta är ett ämne som var och en församling har frihet att hantera efter tycke och ledning.

Ytterligare ett område där vi fortfarande tillämpar den första församlingens mönster rör undervisandet i Guds Ord. Herren instruerade apostlarna att göra alla folk till lärjungar och ”lära dem att hålla allt vad jag har befallt”. Mat 28:20. I enlighet med detta kan vi läsa i Apg 2:42 hur församlingen i Jerusalem ”troget höll fast vid apostlarnas lära och gemenskapen, vid brödsbrytelsen och bönerna”. Undervisandet är nämnt som en andlig nådegåva i Rom 12:7 och 1 Kor 12:28. Av den som skulle fungera som äldste fordrades det att han skulle kunna undervisa – 1 Tim 3:2. De äldste som arbetade med undervisandet, 1 Tim 5:17-18, sägs vara värdiga dubbel heder – inklusive finansiellt understöd.

I 1 Kor 14 finns undervisandet med som en bland flera aktiviteter på jämbördighetens plan. Läraren ges inget företräde så som man ser det ha i dagens kyrkor. Var och en av bröderna gavs tillfälle att bidra med ”ett ord till undervisning” – 1 Kor 14:26.

Allt detta sammantaget kräver av oss ett uppskattande av dessa som kallats till undervisandets uppgift, men samtidigt ska vi tillåta var och en som upplever sig ledd till att säga något att göra så i dessa ”14:26-samlingar”. Det ger sig följdriktigt att undervisningspassen i ett 14:26-möte ska vara korta, så att flera ska kunna ges tillfälle till att föra fram det som givits dem. Förvånansvärt nog är herden/äldsten inte ens nämnd i 1 Kor 14. Det måste vara så därför att herdarna inte tog kommando och dominerade dessa samlingar med sin undervisning. Å andra sidan måste vi ha klart för oss att man inte kan säga att de äldste inte kunde ta fram något till undervisning i dessa samlingar. Det står klart att de som inte hade äldsteroll verkligen kunde träda upp med det som givits dem. Hebreerbrevets författare slog fast att ”ni för länge sedan borde ha varit lärare” – Hebr 5:12. Att han inte hade ett ledarskap främst i tankarna när han skrev är fullt tydligt i hans sätt att hälsa: ”Hälsa till alla era ledare” – Hebr 13:24.

Ändå är det så att även om det fanns tillfälle för alla att dela något till undervisning följer det inte härav att de skulle ge sig i kast med uppgiften. De äldste skulle påminna församlingen om Jakobs varning: ”Mina bröder, inte många bör bli lärare. Ni vet ju att vi skall få en strängare dom.” Jak 3:1. Jakobs anmärkning faller på plats i ljuset av dessa intima, interaktiva

samlingar som karaktäriserade den första församlingen. Det är mitt i denna frihet för var och en att undervisa som äldsterollen behövs som mest. Om en person lyfter fram något till undervisning som innehåller felaktigheter eller är direkt villfarande kan de äldste gå in för att stillsamt korrigera. Timoteus befann sig under en tid i Efesus på apostoliskt uppdrag och hade instruerats att ”förmåna somliga där att inte förkunna falska läror” – 1 Tim 1:3.

Skriften säger oss också att det ingår i en äldstes uppgift att ”hålla sig till lärans tillförlitliga ord, så att han genom en sund undervisning kan uppmuntra andra och vederlägga motståndarna.” Tit 1:9. Titus tar emot fler ord av samma slag: ”Så skall du tala, förmana och tillrättvisa med allt eftertryck. Låt ingen se ner på dig.” Tit 2:15. Den äldre Johannes varnar med eftertryck rörande dessa villolärare: ”Om därför någon kommer till er och inte för med sig denna lära, så skall ni inte ta emot honom i ert hem eller hälsa honom välkommen.” 2 Joh 1:10. Det är lätt att förstå hur Johannes instruktion kunde tillämpas i ett öppet husförsamlingsmöte.

Det är uppenbart att somliga är dugligare i att undervisa än andra. En äldre, gudfruktig man som älskar Herren och har studerat sin Bibel i många år och har tjänat bland människor under lång tid äger insikt och visdom som församlingen inte får slarva bort. I synnerhet i närvaron av sådana män bör man vara ”snar att höra och sen att tala” – Jak 1:19. Man bör se till att en sådan person får särskilda tillfällen att tala och utlägga Guds Ord. Sådana samlingar är vad Watchman Nee kallar arbetarnas samlingar eller apostoliska sammankomster och håller en annan karaktär än ett 14:26-möte. Poängen är att det finns särskild tid och särskilt utrymme för båda formerna.

Karismatiska församlingar så väl som pingstförsamlingar är hemma med uppenbarelsen, tungotal och uttydning. Sådana församlingar måste se till att de riktlinjer som anges i 1 Kor 14:26-32 följs noggrant. Tungotal utan uttydning är inte tillåtet. Det finns anvisningar för hur många som kan stå upp för att tala. Endast en person åt gången får tala. Profetior måste bedömas. De som vill profetera måste låta sig utsättas för denna prövoprocedur. Utan tvivel är det så att mycket av det som får passera som tungotal och profetia är falskt och oäkta. Att hantera dessa ting kan ställa till frustration och oordning därför att emotionellt överhettade och ostabila människor ofta anser sig ha dessa gåvor. Kanske var det därför som församlingen i Tessalonika fick ordet: ”Förakta inte profetior, men pröva allt, behåll det goda, och håll er borta från allt slags ont. 1 Tess 5:20-22.

Det måste uppehållas ordning bland alla dessa ord och impulser, somliga med rent andra med orent ursprung. ”Profeternas andar underordnar sig profeterna. Gud är inte oordningens Gud utan fridens.” 1 Kor 14:32-33. De äldste har en nyckelroll i att se till att allt förlöper med ordning och i att bevara friden – ”allt ske på ett värdigt sätt och med ordning”. 1 Kor 14:40. En del kyrkosammanhang menar att dessa karismatiska uttryck upphörde under det andra århundradet, eller saknar helt närvaron av sådana som Anden brukar för sådant. Oavsett detta kvarstår den princip som säger att de kristnas samlingar ska vara öppna och interaktiva. Man ska fortfarande vara fri att dela undervisning, ge ut någon sång, dela vittnesbörd, be eller ställa frågor. Inte heller får någon förbjuda tungotalet – 1 Kor 14:39. Notera också hur det förhåller sig med mötesledandet. 1 Kor 14 har inget att säga om denna funktion. Allteftersom församlingen mognar i erfarenhet av interaktiva sammankomster minskar behovet av en sådan roll. Idealet är nått då en tillfällig besökare inte kan räkna ut vilka som bär ett äldsteansvar.

Aposteln avfyrade ett varningsskott i 1 Kor 14:38. Efter att ha slagit fast att dessa interaktiva samlingar var något som Herren hade befallt – 1 Kor 14:37, säger han att var och en som inte

bryr sig om denna ordning ska heller inte erkännas i församlingen. Vi kan inte klart fånga in hur detta utgestaltade sig, men det innebar utan tvivel någon form av exkludering att inte anpassa sig till denna apostoliska regel. Man var tvungen att betala ett pris för att våga bortse från Herrens bud i denna sak så väl som i andra.

Några praktiska tips

Författarna till denna bok har sammantaget många års erfarenhet av interaktiva sammankomster. Vi har kunnat se att en del typiska problem tenderar att uppstå tid efter annan. Vi gör en summering av dem här med förhoppning om att de som just har börjat experimentera med denna typ av samlingar kan undvika de vanligaste fallgroparna.

Bänknötare.

Många av dem som i åratal gått på möten är invanda med att sitta passivt tysta som om de satt framför en tv-skärm. Det fordras uppmuntran och tålmod för att övervinna detta tillstånd. Aktivt och meningsfullt deltagande känns avigt och främmande till att börja med. Ett upprepat manande och stimulerande blir ofta nödvändigt för att man ska ta sig igenom ”ljudvallen”. Man kan hjälpa dem genom att be dem dela något av sitt vittnesbörd och visa på värdet i detta delande.

Om man fäster ett snöre över en bäck eller en å i nivå med vattenytan, samlar det upp ett och annat som flyter med strömmen. På samma sätt är med våra tankar, låt dem återgå gång efter annan till ett ämne under några dagar och samla upp det som ”flyter förbi” – och du har strax något att säga. Om ingen tar med sig mat till agapemåltiden blir det naturligtvis inte mycket till måltid. Likaledes, om man inte kommer till samlingen förberedd och beredd att dela så blir det inte mycket till samling. Är det så att våra hustrur ger mer tid till att laga mat till vår gemensamma måltid än vi gör för att söka reda på något att dela?

Ett kommenterande som inte bygger upp.

Ofta är det så att när man äntligen kommit igång med samtalen glider de iväg för att bli alltför ytliga, alltför triviala. Man börjar tala om varjehanda som inte egentligen bygger upp. Just bara för att samlingen är öppen till sin karaktär, betyder det inte att man kan tala om vad som helst. Äldste och ansvariga måste påminna om att det som sägs i sammankomsterna ska sikta till att bygga upp och vara till uppmuntran för alla. Petrus angav tonen med skärpa: ”Om någon talar skall han tala i enlighet med Guds ord.” 1 Pet 4:11. Våra sammankomster är heller inte ämnade att vara terapiesessioner med fokus på en enda person och dennes behov. Den som behöver rådgivning och självvård ska kunna få sådan, men på särskilt avsatt tid.

Okunnigheten i försädet.

I stället för att studera ett ämne i förväg och sedan presentera sina upptäckter tenderar somliga att komma alldeles utan förberedelse för att mer eller mindre slänga ur sig en fråga för den samlade skaran att besvara. Detta är motsatsen till att dela ett stycke undervisning och det motverkar lärandet genom att plantera osäkerhet.

Frågor av denna karaktär bygger endast upp den som ställer dem. De är alldeles för jag-centrerade. De ställs för att tillfredställa personliga behov. Eftersom det ofta är så att ingen nyligen undersökt ämnet formas detta till en session där var och en levererar sin personliga åsikt. Det finns ingen ersättning för det noggranna, systematiska studerandet av Guds ord som förberedelse till samlingen och det finns få ursäkten för att inte göra dessa förberedelser.

Samlingar som formats till arrangemang.

De som är vana att använda programblad arrangerar gärna musik och undervisning i förväg. Var noga med att inte stänga vägen för Guds Ande. Det är tydligt och klart utifrån 1 Kor 14 att den nytestamentliga församlingen i allt lät Anden leda med spontanitet och rikedom som följd.

Besökare med för hög profil.

Det finns många varianter på detta tema. Gäster som inte har någon vana vid interagerandet kan lätt kapa och ta över en samling med sitt kommenterande. Jag-fixerade personligheter söker dominera. En labil personlighet bryter in med sin högljuddhet till förtret för de församlade. Kritiker träder upp för att attackera det som försiggår eller någon enskild deltagare. Heretiker ser den interaktiva samlingen som ett tillfälle att föra fram sin villfarelse. Det behövs ledarskap vid sådana tillfällen som förmår återställa ordningen, och göra det med visdom och tålmod. Besökare bör få bekanta sig med dessa apostoliska riktlinjer som finns samlade i 1 Kor 14.

Samlingens storlek

Samlingar kan var antingen för stora eller för små och skapar vart och ett sina särskilda hinder för samspelet. För få närvarande kan verka för tamt eller stumt. För många personer i en samling kan stänga för de blyga och hindra dem att dela sitt vittnesbörd.

Lovsångsledare.

Musikanter ska hjälpa och stödja i samlingens sång och tillbedjan – inte kontrollera den. Förmana den som försöker göra samlingen till ett utrymme för sitt eget uppträdande.

Punktighet.

Relationsbaserade församlingar är notoriskt dåliga på att börja sina samlingar i tid. Om en annonserad samling ska börja på särskild tidpunkt måste de ansvariga se till att det blir så. Det hela är en fråga om artighet och respekt för andra människors tid. Att komma i tid är också ett sätt att visa respekt. Den som upprepat kommer sent visar kanhända därigenom ett slags passivt motstånd. Det är åtminstone ohyfsat och visar brist på omtanke.

Ceremonimästaren.

En del ledare vill gärna fungera som konferencier i samlingarna som om de vore värd i en pratshow på tv. Kanske man behöver sådan hjälp i ett litet sammanhangs begynnelse, men när mognandet tilltar är detta onödigt. Och det är inte alls fel med en bit tystnad inemellan. Lita på att den Helige Ande leder sammankomsten. Idealet är att en besökare i ett 14:26-möte inte ska kunna identifiera vilka som är äldste i samlingen. Om det inte uppstår problem som måste hanteras ska de äldste inte synas mera än de övriga.

Barn.

Nya Testamentets mönster visar att barnen var närvarande i samlingarna tillsammans med sina föräldrar. Paulus ville att hans brev skulle läsas upp inför hela församlingen – Kol 4:16. Det är fullt tänkbart att barnen var närvarande i efesieförsamlingen för att höra hans instruktioner till dem i Ef 6:1-3. Se även Matt 19:13-15, Luk 2:41-50, Apg 21:5. Om ett litet barn börjar gråta eller väsnas ser föräldern till att avbrottet blir så kort som möjligt. De äldre barnen ska läras att sitta stilla och leka någorlunda tyst för att inte störa mötets gång. Några föräldrar är kanske omedvetna om detta behov och får därför särskilda instruktioner för att kunna hantera situationen.

Överdrivna förhoppningar.

Man kommer ofta till en 14:26-samling med personligt präglade föreställningar om vad ett sådant möte ska innehålla. En del vill uppleva stilla tillbedjan, eller sjunga dessa mäktiga psalmer. Andra förväntar sig modern lovsång eller spektakulära helanden. Ytterligare några vill ha ett djuplodande bibelstudium eller en dynamisk presentation av evangeliet. Om inte deras förväntningar får sitt, blir resultatet istället besvikelse och missnöje. Församlingens ledarskap måste vara medvetet om detta och söka hjälpa deltagarna att skaffa sig ett knippe förväntningar som är baserade på bibelordet och därmed ha samma förväntningar som Herren har.

Några invändningar

Somliga ledare reser högljudda invändningar mot denna typ av samlingar. De fruktar att kaos ska bryta ut – ett ganska välgrundat antagande. Man måste komma ihåg att fast det är ordning på en kyrkogård så finns det ändå inget liv där. Det är mycket bättre att ha liv och riskera lite oordning. Det är de äldstes uppgift att vidmakthålla ordningen. De är också ansvariga för tränandet av de heliga så att dessa på ett meningsfullt sätt kan bidra i samlingarna och själva bedöma vad som är gott och vad som är otjänligt. Ytterligare, man måste lära sig att ha förtroende för den Helige Ande och hans verk i församlingens liv. Om nu Skriften visar att Gud vill ha dessa interaktiva samlingar, då kommer han också att se till att de fungerar.

Somliga predikanter och pastorer motsätter sig riktlinjerna för 14:26-mötena just därför att dess funktion tar undan fokus från predikanten. Det ledsamma är att pastorer ibland kan göra allt för att få fortsätta stå i fokus, få fortsätta på självbekräftandet genom att vara stjärna i en gudstjänst. Denna blindhet måste övervinnas.

Motstånd mot befallningarna i 1 Kor 14 kan också uppstå om de troende blir så berusade av sin nyfunna frihet att de rusar rakt in i anarki eller gnostiska utsvävningar. De kan ta avstånd från varje typ av agenda och betrakta alla med ledarförmåga som endera självisk eller ond. Ändå är det uppenbart att Paulus var en gudfruktig ledare och hade en av Anden ingiven agenda för de församlingar som han tjänade. Balans och nykterhet är nyckelord i allt detta. Vi måste låta oss engageras i Guds agenda och hjälpa hans församlingar att föras i överensstämmelse med allt som Herren har befallt.

Många har läst 1 Kor 14 och gjort den bedömningen att deras församling står i fullständig överensstämmelse därmed genom att låta församlingen delta i växelläsning och knäböjande, i delandet av bröd och vin i nattvarden, i psalmsjungandet eller i tiondegivandet. Ett betydande problem med allt sådant är att det är planerat i förväg, saknar spontanitet, repetitivt återkommande varje vecka och man kan läsa om samlingens kommande utseende i ett programblad. Det kanske förekommer något lite åhörardeltagande, men det finns ingen verklig frihet. Ingen närvarande vid samlingen har lov att föreslå en psalm, eller dela ett ord eller ens ställa en fråga. Var finns den öppenhet och spontanitet som Anden erbjuder?

Avslutning: Bekräftelser och avsägelser

Vilka slutsatser kan vi formulera rörande de ting som Herren önskar se i församlingens sammankomster? Vi slår fast att:

1. Samlingen ska formas så att alla kan bidra i öppenhet och med spontanitet.
2. Allt som sägs och företas ska ha hela församlingens uppbyggelse och mognande som mål.
3. En person åt gången får stå upp för att tala till de församlade.
4. Allt ska föregå med ordning och behag.
5. Ett av de äldstes uppdrag är att ge stadga och styrsel för allas uppbyggelse.

6. Den interaktiva samlingen är inte en tillvalsmöjlighet eller ett stycke intressant historia. Herren har befallt denna ordning. 1 Kor 14:37.

Vi ser, å andra sidan, att

1. Inga stora gudstjänstapparater användes, förespråkades eller anbefalldes.
2. Nya Testamentet inte framhäver varken närvarandets volym eller programmakeriet som metod.
3. Samlingarna inte styrdes av lovsångsmusiker.
4. Programmakeri och annonsering inte förekom, inte ansågs ens till ringa del fördelaktigt.
5. Det inte stämmer med mönstret att endast en person har ansvar för undervisandet.
6. De som skulle undervisa inte behövde anmäla detta i förväg.
7. Ritualer eller ceremonier inte hade plats i församlingens sammankomster.
8. Man inte alls fäste någon vikt vid hjälpmedel i tjänsten inför Gud – rökelse, dräkter, ikoner, ämbeten eller byggnader.
9. Show, teater och underhållning inte kan stå som ersättning för den apostoliska ordning som Nya Testamentet föreskriver.